

Ohje

8.1.2024

VN/36099/2023
VN/36099/2023-VM-1

Vähimmäistietojen toimittaminen Valtiokonttorin ylläpitämään valtionavustustoiminnan tietovarantoon; Ohje valtionapuviranomaisille

Sisällys

1 Johdanto

2 Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus

2.1 Voimaantulo pääsääntöisesti 1.10.2023 alkaen

2.2 Valtionavustusten tunnistaminen tietojen toimittamisen yhteydessä

2.3 Yhteisrahoitteinen toiminta erityistilanteena

2.4 Toimittamisvastuu valtionapuviranomaisella

3 Toimitettavat tietosisällöt

3.1 Valtionavustushakuja koskevat tiedot

3.2 Valtionavustushakemuksia ja -päätöksiä koskevat tiedot

3.3 Eräitä ulkomaille käytettäväksi myönnettäviä valtionavustuksia koskevat tiedot

3.4 Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettäviä valtionavustuksia koskevat tiedot

3.5 Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään tallennettavista valtioneuvoston tietovarantoon toimitettavat tiedot

4 Määräajat ja toimittamistavat

4.1 Valtionavustushakuja koskevat tiedot

4.2 Valtionavustushakemuksia ja -päätöksiä koskevat tiedot

5 Vapaaehtoisesti tietovarantoon toimitettavat muut tiedot

6 Tiedon toimittaminen erityislainsäädännössä säädetystä poikkeuksesta

7 Henkilötiedot ja salassa pidettävät tiedot

8 Lisätiedot

Liitteet

Liite 1 Suuntaviivoja valtionavustusten tunnistamiseen

Liite 2 Valtionavustuslajien tunnusmerkkejä ja esimerkkejä

Liite 3 Tietovarannon tukemat tiedot

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

1 Johdanto

Valtionavustuslakiin (688/2001) lisättiin 1.1.2023 uudet säännökset valtionavustustoiminnan tietovarannosta. Lain 32 a §:n 1 momentin mukaan valtionavustuksia koskevien tietojen hallinnoimiseksi, keräämiseksi, välittämiseksi ja valtionavustusten käytön valvonnan tehostamiseksi on valtionavustustoiminnan tietovaranto. Valtiokonttori ylläpitää tietovarantoon sisältyviä palveluja, jotka ovat:

- 1) valtionavustushakujen julkaisemisen ja asioinnin palvelu (Haeavustuksia.fi);
- 2) valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelu (Tutkiavustuksia.fi);
- 3) valtionavustusten käsittelyn ja hallinnoinnin palvelu (Hallinnoivustuksia.fi).

Uudistus toteutettiin valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeen (2019-2023) yhteydessä. Uudistuksen tavoitteena on muun ohella edistää valtionavustustoiminnassa syntyvän tiedon saatavuutta ja käyttöä, lisätä valtionavustustoiminnan tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä sekä vahvistaa toiminnan strategista ohjausta ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Tämä ohje koskee valtionavustuslain 32 b §:n 1 momentissa säädettyä valtionavustustoiminnan vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuutta¹. Tietojen toimittamisvelvollisuus koskee niitä valtionavustuksia, joita ei hallinnoida Valtiokonttorin ylläpitämässä Hallinnoivustuksia.fi-palvelussa.

Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuuden avulla varmistetaan, että valtionavustustoiminnan tietovarannosta on saatavilla riittävän kattavat perustiedot kaiken tyyppisestä valtionavustustoiminnasta. Tietoja hyödynnetään valtionavustustoiminnan tiedolla johtamisessa ja kehittämisessä. Vähimmäistiedot julkaistaan myös yleisön hyödynnettäviksi.²

Ohjeen tarkoituksena on tukea valtionavustustoiminnan vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuuden yhdenmukaista soveltamista ja varmistaa tietovarannon kattavuus ja kertyvien tietojen oikeellisuus. Tämän vuoksi ohjeistus sisältää mm. suuntaviivat siihen, miten valtionavustus erotetaan muista julkisista tuista ja miten valtionavustuslajit määritellään.

Ohje on valmisteltu valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeessa. Ohjeessa käydään läpi: 1) vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuuden voimaantulo, valtionavustusten tunnistaminen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tietojen toimittaminen vähimmäistietojen toimittamisen yhteydessä sekä toimittamisvastuu, 2) toimitettavat tietosisällöt eri tilanteissa³, 3) toimittamisen määräraajat, toimittamistavat ja eräitä erityiskysymyksiä.

2 Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus

2.1 Voimaantulo pääsääntöisesti 1.10.2023 alkaen

Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee 1.10.2023 tai sen jälkeen haettavaksi tulevia valtionavustuksia ja niihin liittyviä valtionavustushakemuksia ja -päättöksiä. Poikkeuksena maa- ja metsätalouden alkutuotannon ja kalatalouden valtionavustusten osalta vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee kuitenkin vasta 1.6. 2024 tai sen jälkeen haettavaksi tulevia valtionavustuksia ja niihin liittyviä valtionavustushakemuksia ja -päättöksiä.

Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee voimaantulosäännösten mukaisesti myös niitä ns. *jatkuvia hakuja*, jotka ovat ennen velvoitteen voimaantuloa olleet avoimina.

¹ Henkilötietoihin liittyen Valtiokonttorille toimitettavista valtionavustustoiminnan vähimmäistiedoista säädetään valtionavustuslain 32 b §:n 2 momentissa. Muista Valtiokonttorille toimitettavista tiedoista sekä tietojen toimittamisajasta ja toimittamistavasta säädetään valtioneuvoston asetuksessa valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettavista vähimmäistiedoista sekä valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavasta tietoaineistosta (VNa 1394/2022).

² Valtionavustuslain 32 d §:n 1 momentin mukaan Valtiokonttori tuottaa ja julkaisee Tutkiavustuksia.fi-palvelun tietoaineiston valtionavustustoiminnan tietovarannon julkisista tiedoista. Julkaistavista henkilötiedoista säädetään 32 d §:n 2 momentissa ja muista tiedoista valtioneuvoston asetuksen 8 §:ssä.

³ Eräiden ulkomaille myönnettävien valtionavustusten, Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävien avustusten sekä yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään tallennettavien valtiontukien osalta tietosisällöt ovat joiltakin osin yleisistä toimitettavista tietosisällöistä poikkeavat.

Valtionavustuksen *haettavaksi tulemisella* tarkoitetaan myös esimerkiksi tilanteita, joissa valtionavustuksen saajasta säädetään valtion talousarviossa ilman, että avustus tulee yleisesti haettavaksi.⁴ Hakuja koskevien tietojen toimittamista käsitellään tarkemmin ohjeen luvussa 3.1.

Valtionavustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuja, Suomen ulkopuolelle *ilman hakemismenettelyä* käytettäväksi myönnettäviä valtionavustuksia koskeva vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee 1.10.2023 tai sen jälkeen tehdyn hallintopäätöksen mukaan myönnettäviä valtionavustuksia. Näissä tapauksissa ei toimiteta hakuja koskevia tietoja (ks. tarkemmin toimitettavista tiedoista luku 3.3).

2.2 Valtionavustusten tunnistaminen tietojen toimittamisen yhteydessä

Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee kattavasti erilaisia, eri hallinnonaloilla myönnettäviä *valtionavustuksia*. Valtionavustuksiin ja muihin valtionapuihin liittyen käytetään vaihtelevaa käsitteistöä valtion talousarviossa ja lainsäädännössä. Esimerkiksi *korvauksen* ja valtionavustuksen erottaminen toisistaan ei ole aina selvää ja *valtiontuista* osa on luonteeltaan valtionavustuksia.

Tulkinnanvaraisissa tilanteissa valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän⁵ tulee arvioida tapauskohtaisesti, onko sen hallinnoimassa rahoituksessa kyse valtionavustuksesta, jota koskevat tiedot tulee toimittaa valtionavustustoiminnan tietovarantoon. Suuntaviivoja valtionavustusten tunnistamisen tueksi esitetään liitteessä 1.

2.3 Yhteisrahoitteinen toiminta erityistilanteena

Yhteisrahoitteisen toiminnan menoista on kyse, kun valtion budjettitalouteen kuuluva virasto tai laitos osoittaa valtion talousarvion määrärahaa toiselle budjettitalouden virastolle tai laitokselle. Budjettitalouden sisälle osoitettava rahoitus ei ole valtionavustusta, vaikka osoitettava määräraha olisi talousarviossa budjetoitu käytettäväksi myös valtionavustuksia varten. Myöskään se, että lainsäädännön perusteella yhteisrahoitteisessa toiminnassa sovelletaan (soveltuvin osin) valtionavustuslakia, ei muuta budjettitalouden sisäistä rahoitusta valtionavustukseksi. Luonteeltaan yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitus on kuitenkin harkinnanvaraista rahoitusta samoin kuin valtionavustus.⁶

Koska sama valtion talousarvion määräraha voi olla osoitettu käytettäväksi sekä valtionavustuksiin, että yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitukseen, voi olla valtionavustushakuja, joissa samassa haussa on hakijoina sekä ns. tavallisia valtionavustusten hakijoita (esim. kuntia, järjestöjä, yrityksiä), että valtion laitoksia ja virastoja. Vaikka tällaisessa haussa käsitellään kahdenlaista rahoitusta, määrärahaa hallinnoidaan käytännössä kokonaisuutena.

Valtionavustuslaissa ei säädetä velvollisuudesta toimittaa yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusta koskevia tietoja valtionavustustoiminnan tietovarantoon. Koska edellä kuvatuissa tilanteissa määrärahoja hallinnoidaan kuitenkin käytännössä kokonaisuuksina, tiedot myönnetystä yhteisrahoitteisen toiminnan rahoituksesta on tarkoituksenmukaista toimittaa Valtiokonttorille samassa yhteydessä ja samalla tavoin kuin toimitetaan haettuja ja myönnettyjä valtionavustuksia koskevia tietoja.

2.4 Toimittamisvastuu valtionapuviranomaisella

Jos valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä käyttää Valtiokonttorin ylläpitämää Hallinnoiavustuksia.fi-palvelua valtionavustuksen hallinnointiin, valtionavustustoiminnan tiedot tallennetaan tietovarantoon hallinnoinnin yhteydessä, eikä erillistä vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuutta ole.

Muissa tapauksissa valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulee toimittaa valtionavustustoiminnan vähimmäistiedot Valtiokonttorille valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi.

Vähimmäistiedot voidaan toimittaa kootusti hallintoviranomaisen taikka yhteisestä tietojärjestelmästä tai tietovarannosta vastaavan viranomaisen välityksellä (VNa 1394/2022 7 §:n 3 momentti). Tällaisesta

⁴ VaVM 29/2022 vp, s. 9.

⁵ Lain nojalla muu avustuksia myöntävä tarkoittaa muuta kuin viranomaista, jolle on lailla säädetty toimivalta valtionavustusten myöntämiseen. Tällaisia ovat Business Finland Oy, Suomen elokuvasäätiö, Suomen Metsäkeskus ja Suomen riistakeskus.

⁶ Yhteisrahoitteista toimintaa ja sen tunnusmerkkejä käsitellään mm. valtiovaraministeriön työryhmäraporteissa Yhteisrahoitustyöryhmä VM 19/2003 ja Kokonaiskustannusten laskenta ja niihin perustuva yhteisrahoitus VM9/2007 sekä Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksessa 15/2021.

järjestelystä sopivat keskenään sopivalla tavalla valtionapuviranomainen/lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä ja hallintoviranomainen/ muu tietoja välittävä viranomainen. Myös näissä tilanteissa se valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä, jolla on toimivalta hallinnoida valtionavustusta, on vastuussa siitä, että vähimmäistiedot toimitetaan Valtiokonttorille lain ja asetuksen mukaisesti.

Mikäli valtionavustuksia koskevat tiedot toimitetaan valtionavustustoiminnan tietovarantoon yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän kautta, tietojen toimittamiseen sovelletaan ensisijaisesti työ- ja elinkeinoministeriön ohjetta tietojen toimittamisesta. Kun tietoja toimitetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän kautta, on olennaista erotella valtionavustukset muista valtioneuista.

3 Toimitettavat tietosisällöt

3.1 Valtionavustushakuja koskevat tiedot

Valtionavustusta tulee valtionavustuslain 9 §:n 1 momentin perusteella hakea kirjallisesti. Valtionavustuksena myönnettävään rahoitukseen liittyy siten hakumenettely, jossa syntyy tätä hakua koskevia tietoja. Poikkeus ovat valtionavustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetut tilanteet, joissa valtionavustuksen saajana on vieras valtio tai sen toimielin taikka valtioiden välinen kansainvälinen järjestö (ks. luku 3.3). Eriytislainsäädännössä saattaa myös olla hakumenettelyyn liittyviä poikkeuksia.

Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee kaiken tyyppisten valtionavustusten hakuja. Velvollisuus koskee myös esimerkiksi tilanteita, joissa eduskunta on talousarviossa rajannut valtionavustuksen mahdollisen saajan tai saajaryhmän tai joissa avustuksen mahdollisesta saajasta tai saajaryhmästä on laissa säädetty. Vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee niin ikään tilanteita, joissa avustusta myönnetään ilman niin sanottua julkista hakumenettelyä. Näissäkin tilanteissa valtionavustusta tulee valtionavustuslain perusteella hakea kirjallisesti ja syntyy tätä hakua koskevia tietoja.

Valtionavustuslain 9 §:n 2 momentin mukaista tiedottamisvelvollisuutta ja siitä poikkeamismahdollisuutta tulee arvioida erillään hakutietoja koskevasta vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuudesta. Hakuja koskevat vähimmäistiedot tulee toimittaa tietovarantoon, vaikka valtionavustuksesta tiedottamisesta voitaisiin 9 §:n 2 momentin perusteella poiketa.

Hakuja koskevat tiedot toimitetaan julkaisemalla tiedot Haeavustuksia.fi-palvelussa (ks. toimittamisesta tarkemmin luku 4.1).

Valtionavustushauista tulee toimittaa seuraavat tiedot (VNa 1394/2022, 1 §):

Tietosisältö	Huomioon otettavaa
1) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus	Tieto valtionapuviranomaisesta saadaan tietojen toimittamisen yhteydessä.
2) haun nimi	Vähintään suomeksi ja ruotsiksi. Mahdollisuus antaa nimi myös englanniksi.
3) haun kuvaus	Vähintään suomeksi ja ruotsiksi. Mahdollisuus antaa kuvaus myös englanniksi.
4) avustuslaji	Määriteltävä jokin seuraavista: yleisavustus, hankeavustus, investointiavustus, apuraha tai muu laji. Ks. Liite 2 Valtionavustuslajien tunnusmerkkejä ja esimerkkejä.
5) avustuksen mahdollinen saaja	Kuvaus siitä, kenelle avustusta voidaan myöntää. Tieto tulee antaa haun sisältökielillä, vähintään suomeksi ja ruotsiksi.
6) hakuajan tyyppi	Määräaikainen vai jatkuva haku.
7) määräaikaisen haun alkamis- ja päättymisajankohta	Valtionavustuksen hakemisen päivämäärät ja kellonajat. Päättymispäivän kellonajan oltava enintään kello 16.15.

8) haun tavoitteet	Listaus haun tavoitteista, otsikot ja tarkempi sisältö. Tiedot tulee antaa haun sisältökielillä, vähintään suomeksi ja ruotsiksi.
9) haettavana olevan valtionavustuksen kokonaisuusmäärä tai arvio valtionavustuksen vuosittain myönnettävästä euromäärästä	Arvio toimitetaan esimerkiksi silloin, kun on kyse jatkuvasta hausta tai haku avataan ennen kuin eduskunta on päättänyt määrärahasta. Tieto tulee antaa haun sisältökielillä, vähintään suomeksi ja ruotsiksi.
10) sen verkkosivuston osoite, joka sisältää lisätietoja haettavana olevasta valtionavustuksesta	Mikäli valtionavustuksen hakeminen on toteutettu viranomaisen omassa palvelussa, tulee myös antaa URL-osoite, johon hakija voi siirtyä.

3.2 Valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä koskevat tiedot

Valtionavustushakemuksista ja –päätöksistä tulee toimittaa seuraavat tiedot (VNa 1394/2022, 2 §):

Tietosisältö	Huomioon otettavaa
1) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus	Kun valtionapuviranomainen toimittaa tiedot itse, tieto saadaan toimittamisen yhteydessä. Kun tiedot toimitetaan kootusti esimerkiksi toisesta tietovarannosta, tieto saadaan tuen myöntäjän Y-tunnuksesta.
2) valtionavustushaun yksilöintitieto	Yksilöintitiedolla tarkoitetaan esim. Haeavustuksia.fi julkaistun avustushaun asianumeroa, johon avustuspäätöksen tietoja toimittaessa voidaan suoraan viitata. Vaihtoehtoisesti voidaan antaa hakuun liittyviä perustietoja, esim. verkkosivun osoite, josta löytyy avustuspäätökseen liittyvän haun perustietoja.
3) asianumero	Valtionavustuspäätöstä koskevan asian asianumero, kuten se on tallennettu/rekisteröity viranomaisen siinä asianhallintajärjestelmässä, jossa hallinnoidaan päätöstä koskevan asian tietoja.
4) asian vireille tulon päivämäärä	Päivämäärä-tieto siitä, milloin hakemus asia tuli vireille. Tieto voi sisältää myös kellonajan.
5) haettu euromääräinen avustus	Haetun avustuksen summa euroissa. Jos valtionavustusta haetaan valtionavustuslain 7.3. §:n mukaisesti myös muuhun kuin saajan toimintaan tai hankkeeseen käytettäväksi, toimitetaan tieto haetusta yhteissummasta (hakijan osuus ja muiden osuus) euroina.
6) valtionavustuksen hakijaa ja saajaa koskevat tiedot ⁷	Vaihtoehdot: a) luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus b) oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnus c) ulkomaisen luonnollisen henkilön etu- ja sukunimi d) ulkomaisen oikeushenkilön nimi. Henkilötunnukseksi saa antaa ainoastaan suomalaisen henkilötunnuksen. Yritys- ja yhteisötunnukseksi saa antaa ainoastaan suomalaisen yritys- ja yhteisötunnuksen. Henkilötunnuksia, tietoja luonnollisten henkilöiden yksittäisistä hakemuksista ja tietoja myönnettyistä valtionavustuksista, joiden suuruus on alle 1 000

⁷ Luonnollisen henkilön nimen ja henkilötunnuksen toimittamisesta säädetään valtionavustuslain 32 b §:n 2 momentissa. Oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnuksen ja ulkomaisen oikeushenkilön nimen toimittamisesta säädetään asetuksessa (VNa 1394/2022, 2 §:n 1 momentin 4 a ja 4 b kohdat).

	euroa ei julkaista Tutkiavustuksia.fi-palvelussa, mutta nämä tiedot tulee toimittaa tietovarantoon. ⁸
7) päätöksen tekopäivä	<p>Toimitetaan valtionavustuksen myöntämistä koskevan päätöksen tai kielteisen päätöksen tekopäivä.</p> <p>Valtionavustuspäätös tarkoittaa myös valtionavustuksen myöntämistä koskevan päätöksen jälkeen tehtävää päätöstä esimerkiksi alkuperäisen päätöksen mukaisen valtionavustuksen käyttötarkoituksen tai käytön ehtojen tarkistamisesta taikka valtionavustuksen saajan vaihtumisesta. Jos tällaisessa valtionavustuspäätöksessä päätetään valtionavustustoiminnan vähimmäistietoja koskevasta muutoksesta (valtionavustuksen saaja, euromäärä, käyttötarkoitus, alueellinen kohdentuminen), <u>toimitetaan tieto muutosta koskevasta päätöksestä tietovarantoon.</u></p>
8) myönnetty euromääräinen avustus tai päätös avustuksen myöntämättä jättämisestä	<p>Toimitetaan kaksi erillistä tietoa: 1) myönnettiinkö avustusta vai ei sekä 2) hakijalle myönnetty summa euroina.</p> <p>Jos avustusta on myönnetty valtionavustuslain 7.3 §:n mukaisesti myös muuhun kuin saajan toimintaan tai hankkeeseen käytettäväksi, toimitetaan tieto myönnetystä yhteissummasta (saajan osuus ja muiden osuus) euroina.</p>
9) avustuksen käyttötarkoitus	<p>Toimitetaan hyväksytty käyttötarkoitus, mikäli sellainen on poimittavissa. Jos käyttötarkoitus-tyypistä tietoa ei tunnisteta olevan, voidaan käyttötarkoitukseen syöttää esimerkiksi haun tai tukiohjelman kuvaukseen tai tavoitteisiin liittyvä tieto.</p> <p>Toimitettavan tiedon tulee kuvata sitä, millaiseen tarkoitukseen valtionavustus on myönnetty käytettäväksi. Esimerkiksi yleisavustuksen kohdalla käyttötarkoituksen kuvauksen on oltava vähintään: yleisavustus valtakunnallisten nuorisjärjestöjen toimintaan.</p> <p>Tarkoituksena on toimittaa tietovarantoon sellaisia valtionavustuksen käyttötarkoitusta koskevia tietoja, jotka on mahdollista julkaista Tutkiavustuksia.fi-palvelussa. Joissakin tilanteissa valtionavustuksen käyttötarkoitukseen voi liittyä lain nojalla salassa pidettävää tietoa (esimerkiksi liikesalaisuus). Tällöinkin toimitetaan sellainen käyttötarkoitusta koskeva tieto, joka on mahdollista julkaista.</p>
10) avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen	<p>Tarkoituksena on kerätä tietoa siitä, mille Suomen sisäisille tai ulkopuolisille alueille avustusten käyttö kohdentuu.</p> <p>Tiedon voi toimittaa esimerkiksi maakuntien tai kuntien listana. Tiedon voi toimittaa myös tietona siitä, että käyttö on valtakunnallista tai alueena on Suomen ulkopuolinen alue. Tarkempi sisältö, esimerkiksi missä muodossa kuntaan voidaan viitata, ohjeistetaan tarkemmin asiakirjassa <i>Avustusa-</i></p>

⁸ Tietojen julkaisemista koskevista rajoituksista säädetään valtionavustuslain 32 d §:n 2 momentissa.

	<p><i>sioita koskevien tietojen toimittaminen valtionavustustoiminnan tietovarantoon.</i></p> <p>Jos tietoa valtionavustuksen alueellisesta kohdentumisesta ei ole saatavilla, voidaan tietona käyttää myös valtionavustuksen saajan kotikuntaa.</p>
--	--

3.3 Eräitä ulkomaille käytettäviksi myönnettäviä valtionavustuksia koskevat tiedot

Valtionavustuslain (688/2001) 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuista Suomen ulkopuolella käytettäviksi myönnettyistä valtionavustuksista toimitetaan seuraavat tiedot (VNa 1394/2022 3 §):

Tietosisältö	Huomioon otettavaa
Päätöksiä koskevat tiedot	
1) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus	Kun valtionapuviranomainen toimittaa tiedot itse, tieto saadaan toimittamisen yhteydessä. Kun tiedot toimitetaan kootusti esimerkiksi toisesta tietovarannosta, tieto saadaan tuen myöntäjän Y-tunnuksesta.
2) asianumero	Valtionavustuspäätöstä koskevan asian asianumero, kuten se on tallennettu/rekisteröity viranomaisen siinä asianhallintajärjestelmässä, jossa hallinnoidaan päätöstä koskevan asian tietoja.
3) avustuksen saajan nimi	Toimitetaan ulkomaisen saajan nimi.
4) avustuksen suuruus	Toimitetaan myönnetty summa euroina. Jos avustusta on myönnetty valtionavustuslain 7.3 §:n mukaisesti myös muuhun kuin saajan toimintaan tai hankkeeseen käytettäviksi, toimitetaan tieto myönnetystä yhteissummasta (saajan osuus ja muiden osuus) euroina.
5) avustusta koskevan hallintopäätöksen tekopäivä	Toimitetaan valtionavustuksen myöntämistä koskevan päätöksen tekopäivä.
6) avustuksen käyttötarkoitus	Toimitetaan hyväksytty käyttötarkoitus, mikäli sellainen on poimittavissa. Jos käyttötarkoitus-tyypistä tietoa ei tunnisteta olevan, voidaan käyttötarkoitukseen syöttää esimerkiksi haun tai tukiohjelman kuvaukseen tai tavoitteisiin liittyvä tieto. Toimitettavan tiedon tulee kuvata sitä, millaiseen tarkoitukseen valtionavustus on myönnetty käytettäviksi. Esimerkiksi yleisavustuksen kohdalla käyttötarkoituksen kuvauksen on oltava vähintään: yleisavustus valtakunnallisten nuorisjärjestöjen toimintaan. Tarkoituksena on toimittaa tietovarantoon sellaisia valtionavustuksen käyttötarkoitusta koskevia tietoja, jotka on mahdollista julkaista Tutkiavustuksia.fi-palvelussa. Joissakin tilanteissa valtionavustuksen käyttötarkoitukseen voi liittyä lain nojalla salassa pidettävää tietoa (esimerkiksi liikesalaisuus). Tällöinkin toimitetaan sellainen käyttötarkoitusta koskeva tieto, joka on mahdollista julkaista.

3.4 Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettäviä valtionavustuksia koskevat tiedot

Valtionavustuslain 2 §:ssä tarkoitetuista Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävistä valtionavustuksista toimitetaan *vähintään* seuraavat tiedot (VNa 1394/2022 4 §):

Tietosisältö	Huomioon otettavaa
Valtionavustushakuja koskevat tiedot	
1) valtionapuviranomaisen nimi tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän nimi ja yritys- ja yhteisötunnus	Tieto valtionapuviranomaisesta saadaan tietojen toimittamisen yhteydessä. Kun tiedot toimitetaan kootusti esimerkiksi toisesta tietovarannosta, tieto saadaan tuen myöntäjän Y-tunnuksesta.
2) haun nimi	Vähintään suomeksi ja ruotsiksi. Mahdollisuus antaa nimi myös englanniksi.
3) haun alkamis- ja päättymisajankohta	Valtionavustuksen hakemisen päivämäärät ja kellonajat. Päättymispäivän kellonajan oltava enintään kello 16.15.
4) haun tietoja sisältävän verkkosivuston osoite	Haun tietoja sisältävän verkkosivun URL-osoite, johon hakija voi siirtyä.
Valtionavustuspäätöksiä koskevat tiedot	
5) valtionavustushaun yksilöintitieto	Voidaan viitata suoraan Haeavustuksia.fi:ssä julkaistun haun asianumeroon, tai antaa verkkosivun osoite, josta löytyy avustuspäätökseen liittyvän haun perustietoja.
6) avustusasian asianumero	Valtionavustuspäätöstä koskevan asian asianumero, kuten se on tallennettu/rekisteröity viranomaisen siinä asianhallintajärjestelmässä, jossa hallinnoidaan päätöstä koskevan asian tietoja.
7) valtionavustuksen saajan nimi ja henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus ⁹	Vaihtoehdot: a) luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus b) oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnus.
8) avustuksen suuruus	Toimitetaan myönnetty summa euroina.
9) avustuksen myöntämistä koskevan päätöksen tekopäivä	Päivämäärä, milloin valtionavustuspäätös on tehty. Voidaan toimittaa myös kellonaika.
10) avustuksen käyttötarkoitus	Toimitetaan hyväksytty käyttötarkoitus, mikäli sellainen on poimittavissa. Jos käyttötarkoitus-tyyppistä tietoa ei tunnisteta olevan, voidaan käyttötarkoitukseen syöttää esimerkiksi haun tai tukiohjelman kuvaukseen tai tavoitteisiin liittyvä tieto. Toimitettavan tiedon tulee kuvata sitä, millaiseen tarkoitukseen valtionavustus on myönnetty käytettäväksi. Esimerkiksi yleisavustuksen kohdalla käyttötarkoituksen kuvauksen on oltava vähintään: yleisavustus valtakunnallisten nuorisojärjestöjen toimintaan. Tarkoituksena on toimittaa tietovarantoon sellaisia valtionavustuksen käyttötarkoitusta koskevia tietoja, jotka on mahdollista julkaista Tutkiavustuksia.fi-palvelussa. Joissakin tilanteissa valtionavustuksen käyttötarkoitukseen voi liittyä lain nojalla salassa pidettävää tietoa (esimerkiksi liikesalaisuus). Tällöinkin toimitetaan sellainen käyttötarkoitusta koskeva tieto, joka on mahdollista julkaista.

⁹ Luonnollisen henkilön nimen ja henkilötunnuksen toimittamisesta säädetään valtionavustuslain 32 b §:n 2 momentissa. Oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnuksen toimittamisesta säädetään asetuksessa (VNa 1394/2022, 4 §:n 1 momentin 2 c kohta).

11) avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen	<p>Tarkoituksena on kerätä tietoa siitä, mille Suomen sisäisille tai ulkopuolisille alueille avustusten käyttö kohdentuu.</p> <p>Tiedon voi toimittaa esimerkiksi maakuntien tai kuntien listana. Erikseen toimitetaan tieto siitä, mikäli käyttö on valtakunnallista tai alueena on Suomen ulkopuolinen alue. Tarkempi sisältö, esimerkiksi missä muodossa kuntaan voidaan viitata, ohjeistetaan tarkemmin asiakirjassa <i>Avustussioita koskevien tietojen toimittaminen valtionavustustoiminnan tietovarantoon</i>.</p> <p>Jos tietoa valtionavustuksen alueellisesta kohdentumisesta ei ole saatavilla, voidaan tietona käyttää myös valtionavustuksen saajan kotikuntaa.</p>
12) muut mahdolliset tiedot	<p>Lain ja asetuksen perusteella Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävistä valtionavustuksista tulee toimittaa vähintään tässä taulukossa mainitut tiedot. Muut toimitettavat tiedot voivat olla esimerkiksi tämän ohjeen 3.1 ja 3.2 kohtien mukaisia tietoja valtionavustushauista, -hakemuksista ja -päätöksistä, kuten valtionavustustyyppi, haun tavoitteet, tiedot hakijoista tai päätös valtionavustuksen myöntämättä jättämisestä. Laajempi tietojen toimittaminen on suositeltavaa, koska se mahdollistaa kattavan tietopohjan saamisen ja esimerkiksi paremman vertailun kansallista varoista myönnettäviin valtionavustuksiin.</p>

3.5 Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään tallennettavista valtioneuista tietovarantoon toimitettavat tiedot

Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 7 a §:ssä tarkoitetuista valtioneuista toimitetaan seuraavat tiedot (ks. VNa 1394/2022 5 §):

- 1) valtionavustushakuja koskevat tiedot tämän ohjeen 3.1 tai 3.4 kohdan mukaisesti ja
- 2) valtionavustuspäätöksiä koskevat tiedot tämän ohjeen 3.4 kohdan mukaisesti.

Tietojen toimittamisvelvollisuus koskee sekä kansallisista varoista että Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettäviä valtioneuista silloin, kun ne ovat valtionavustuksia. Kun kyse ei ole Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävästä valtionavustuksesta, tulee tietovarantoon toimittaa laajemmat hakuja koskevat tiedot ohjeen kohdan 3.1 mukaisesti. Kun kyse on Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävästä valtionavustuksesta, tulee toimittaa suppeammat hakuja koskevat tiedot ohjeen kohdan 3.4 mukaisesti.

Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän kautta ei voi toimittaa valtionavustushakuja koskevia tietoja, koska järjestelmään ei kerätä tällaisia tietoja. Valtioneuisten osalta valtionavustushakuja koskevat tiedot tulee käytännössä toimittaa erikseen, käyttöliittymän kautta tietovarantoon.

Kaksinkertaista tietojen toimittamista tulee välttää tai ainakin tulee tunnistaa tilanne, jossa samaa valtionavustuspäätöstä koskevaa tietoa toimitetaan esimerkiksi sekä yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään, että valtionavustustoiminnan tietovarantoon. Jos samaa avustussasiaa koskevia tietoja toimitetaan useamman kerran tai useiden eri kanavien kautta, viimeisin saapunut tieto on se, mikä tietovarantoon tallennetaan.

4 Määräajat ja toimittamistavat

4.1 Valtionavustushakuja koskevat tiedot

Aikataulu: Tiedot tulee toimittaa viimeistään valtionavustuksen haettavaksi ilmoittamisen yhteydessä (VNa 1394/2022 6 §). Jatkuvien hakujen osalta valtionavustushakuja koskevat tiedot toimitetaan, kun tietojen toimittamisvelvollisuus tulee voimaan.

Toimittamistapa: Tiedot toimitetaan käyttöliittymän kautta julkaisemalla tiedot valtionavustuslain 32 a §:n 1 momentissa tarkoitetussa valtionavustushakujen julkaisemisen ja asiointin palvelussa (VNa 1394/2022 7 §).

Käytännössä valtionapuviranomaisen käyttäjä kirjautuu Hallinnoivastuksia.fi-palveluun ja luo siellä haun, joka sisältää vähintään vähimmäistiedot. Haun tiedot julkaistaan Haeavustuksia.fi-palveluun. Tiedoista siirrytään valtionapuviranomaisen omille verkkosivuille/asiointipalveluun.

Edellä kuvattu valtionavustushakuja koskevien tietojen toimittamisen aikataulu ja toimittamistapa tarkoittavat käytännössä, että samanaikaisesti avataan valtionavustushaku ja julkaistaan haun vähimmäistiedot Haeavustuksia.fi-palvelussa.

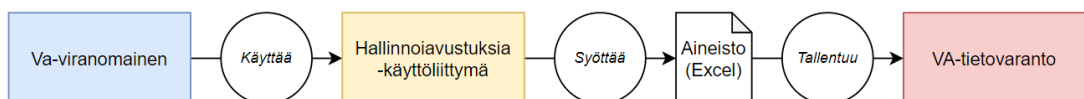
4.2 Valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä koskevat tiedot

Aikataulu: Tiedot tulee toimittaa viivytyksettä valtionavustuspäätöksen tai valtionavustusta koskevan hallintopäätöksen tekemisen jälkeen ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua valtionavustuspäätöksen tekemisestä (VNa 1394/2022 6 §).

Toimittamisvelvollisuus koskee niitä valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä, joista on toimitettu hakuja koskevat tiedot tietovarantoon. Valtionavustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen, Suomen ulkopuolelle ilman hakemismenettelyä käytettäväksi myönnettävien valtionavustusten osalta toimitetaan tiedot 1.10.2023 tai sen jälkeen tehdyn hallintopäätöksen mukaan myönnettävistä valtionavustuksista.

Toimittamistapa: Tiedot tulee toimittaa joko käyttöliittymän kautta siirtotiedostolla tai automaattisesti rajapinnan kautta. Tiedot voidaan tällä tavoin toimittaa kootusti hallintoviranomaisen taikka yhteisestä tietojärjestelmästä tai tietovarannosta vastaavan viranomaisen välityksellä. (VNa 1394/2022 7 §).

Vaihtoehto 1: Siirtotiedosto. Siirtotiedosto on ennalta määritellyn mallin mukainen taulukkomuotoinen Excel/CSV-tiedosto, jossa avustusasianaan liittyvät tiedot listataan omille riveilleen ja sarakkeilleen. Yhdellä siirtotiedostolla voidaan toimittaa monen avustusasian tiedot yhdellä kertaa.

Vaihtoehto 2. Rajapinta. Vaihtoehtoisesti, mikäli valtionavustustoiminnan hakemusmäärät ovat suuria ja valtionapuviranomaisen käyttämän tietojärjestelmän elinkaari ja tekninen toteutus sen mahdollistavat, voi valtionapuviranomainen rakentaa tietojärjestelmänsä integraation, jonka avulla avustusasioden vähimmäistietoja voidaan toimittaa automaattisesti rajapinnan kautta suoraan valtionavustustoiminnan tietovarantoon. Ks. tarkemmin asiakirja *Avustusasioita koskevien tietojen toimittaminen valtionavustustoiminnan tietovarantoon*.

5 Vapaaehtoisesti tietovarantoon toimitettavat muut tiedot

Valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä voi toimittaa 1) haettavaksi ilmoitettavista valtionavustuksista sekä 2) valtionavustushakemuksista ja -päätöksistä valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi myös muita kuin laissa ja asetuksessa säädettyjä vähimmäistietoja, kun tietovaranto tukee tällaisten tietojen toimittamista. Liitteessä 3 kuvataan tietoja, joita tietovarantoon voidaan toimittaa.

6 Tiedon toimittaminen erityislainsäädännössä säädetystä poikkeuksesta

Esimerkki 1: Valtionavustuslain 32 d §:n 2 momentin mukaan Tutkiavustuksia.fi-palvelussa ei julkaista tietoja myönnettyistä valtionavustuksista, joiden suuruus on alle 1 000 euroa. Erityislainsäädännössä voi olla tästä poikkeava säännös, jonka mukaan esimerkiksi alle 1250 euron suuruisista valtionavustuksista ei julkaista verkkosivustolla tietoja.

Esimerkki 2: Valtionavustuslaissa ei säädetä siitä, kuinka kauan julkaistut tiedot voidaan pitää saatavilla Tutkiavustuksia.fi-palvelussa. Erityislainsäädännössä voi kuitenkin olla säännöksiä siitä, milloin julkaistut valtionavustuksia koskevat tiedot tulee poistaa verkkosivustolta.

Näiden tietojen toimittamisesta ks. tarkemmin asiakirja *Avustusasioita koskevien tietojen toimittaminen valtionavustustoiminnan tietovarantoon*.

7 Henkilötiedot ja salassa pidettävät tiedot

Valtionavustuslain 32 c §:ssä säädetään Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun avustuksia myöntävän yhteisrekisterinpitäjyydestä ja vastuista. Valtiokonttori vastaa Tutkiavustuksia.fi-palvelussa kaikista rekisterinpitäjän tehtävistä.

Valtionavustuslain 32 b §:n 2 momentin mukaan valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi toimitettavia tietoja ovat valtionavustuksen hakijana ja saajana olevan luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus sekä valtionavustuksen käyttötarkoitus ja valtionavustuksen käytön alueellinen kohdentuminen.

Valtionavustuslain 32 d §:n 2 momentin mukaan henkilötiedoista saadaan julkaista valtionavustuksen saajana olevan luonnollisen henkilön nimi, avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen. Tutkiavustuksia.fi-palvelussa ei saa julkaista tietoja luonnollisille henkilöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvistä yksittäisistä hakemuksista eikä myönnettyistä valtionavustuksista, joiden suuruus on alle 1 000 euroa. Tällaisten tietojen Tutkiavustuksia.fi-palvelussa näyttäminen voidaan piilottaa, ja tiedot on mahdollista merkitä toimittamisen yhteydessä.

Salassa pidettävistä tiedoista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tai mahdollisessa erityislainsäädännössä. Valtiokonttorista annetun lain 2 c §:n 1 momentissa säädetään muun ohella Valtiokonttorin oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä valtionavustustoiminnan analysointi- ja raportointipalvelujen tuottamista koskevan tehtävän hoitamiseksi välttämättömiä tietoja sellaisista valtionapuviranomaisten tai lain nojalla muiden valtionavustuksia myöntävien rekistereistä, joissa on valtionavustuksia koskevia tietoja.¹⁰

8 Lisätiedot

Tietojen toimittamisvelvollisuus, voimaantulo ja valtionavustusten tunnistaminen tietojen toimittamisen yhteydessä:

Leena Rantala, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

leena.rantala@gov.fi, puh. 0295 530 377

Tuula Lybeck, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

tuula.lybeck@gov.fi, puh. 0295530595

¹⁰ Valtiokonttorista annetun lain 2 §:n 10 kohdan mukaan Valtiokonttorin tehtävänä on tuottaa valtionavustustoiminnan analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

Tietosisältöjen toimittaminen, määrääjat ja toimittamistavat:

Joose Niemi, erityisasiantuntija, Valtiokonttori

joose.niemi@valtiokonttori.fi, puh. 0295502265

Mari Näätsaari, toimialajohtaja, Valtiokonttori

mari.naatsaari@valtiokonttori.fi, puh. 0295502259

Yleisesti valtionavustuslain soveltamista koskevissa tulkintakysymyksissä yhteyspisteenä on valtiovarainministeriön budjettiosasto.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Erityisasiantuntija

Leena Rantala

Jakelu Valtionapuviranomaiset

Tiedoksi Valtiokonttori

Liite 1. Suuntaviivoja valtionavustusten tunnistamiseen

Valtionavustuksen tunnistaminen

Valtionavustuslaissa valtionavustuksella tarkoitetaan tuenluonteista rahoitusta tietyn toiminnan tai hankkeen avustamiseksi (1.1 §).

Rahoituksen lähteenä voi olla valtion talousarvio, talousarvion ulkopuolella oleva valtion rahasto taikka Euroopan yhteisön tai muut Euroopan unionin varat.

Valtionavustuslain 3.3 §:n mukaan, ellei muussa laissa toisin säädetä, tässä laissa tarkoitettuna valtionavustuksena ei pidetä:

- 1) tukea, korvausta tai muuta etuutta, jos oikeus sen saamiseen perustuu lakiin ja myönnettävän määrän määräytymisperuste säädetään yksityiskohtaisesti laissa;
- 2) lainanantoa valtion varoista eikä siihen liittyvää korko- tai muuta etuutta;
- 3) valtiontakausta tai -takuuta;
- 4) korkotukea luottolaitoksen taikka valtion erityisrahoituslaitoksen tai -yhtiön varoista myönnettylle luotolle;
- 5) valtion verojen tai muiden saamisten maksuhelpotusta tai -vapautusta;
- 6) yksityiselle henkilölle annettavaa sosiaaliavustusta, sosiaalivakuutukseen perustuvaa etuutta tai muuhun lakisääteiseen sosiaaliturvaan liittyvää tukea.

Esimerkki valtionavustuslain 3.3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua lakisääteisestä tuesta, korvauksesta tai etuudesta on opintotuki. Opintotukea koskevassa laissa säädetään yksityiskohtaisesti siitä, kenellä on oikeus saada opintotukea ja mikä on opintotukena myönnettävän etuuden määrä, ja tällöin kyse ei ole valtionavustuksesta.¹¹

Valtionavustuslain 3.3 §:n 6 kohdassa tarkoitettut tuet, korvaukset tai etuudet ovat esimerkiksi lakisääteisiä sosiaalietuuksia. Kohdassa 6 tarkoitettuihin tukiin, korvauksiin tai etuuksiin voi sisältyä myös harkinnanvaraisia tukia, jotka ovat kuitenkin kiinteä osa sosiaaliturvan ja sosiaalivakuutuksen tavoitteita palvelevia rahoitusjärjestelmiä. Jos tällaisia tukia koskee kattavaksi tarkoitettu erityislainsäädäntö, niitä ei pidetä valtionavustuslaissa tarkoitettuina valtionavustuksina.¹²

Valtionavustuksen keskeinen tunnusmerkki on harkinnanvaraisuus valtionavustuksen saajassa tai määrässä taikka näissä molemmissa. Harkinnanvaraisuus voi olla eri asteista, laajempaa tai suppeampaa.

Valtionavustuksia eivät ole esimerkiksi laissa säädetyn laskentaperusteen mukaan myönnettävät valtionosuudet ja muut lakisääteiset valtionavut, tuet, korvaukset ja etuudet. Kuitenkin esimerkiksi sellainen lakiin perustuva rahoitus, jossa oikeutta saada avustusta ja myönnettävän määrän yksityiskohtaista määräytymisperustetta ei ole laissa säädetty, on valtionavustus. Viranomaisella on myös näissä tilanteissa harkintavaltaa joko sen suhteen myönnetäänkö avustusta tai avustuksen määrän suhteen.¹³

Lakisääteisen tuen, korvauksen ja etuuden (ei valtionavustus) tunnusmerkkejä ovat:

- oikeus saada sitä perustuu suoraan lakiin ja laissa säädetään yksityiskohtaisesti määrän määräytymisperusteesta;
- myöntävällä viranomaisella ei ole tarkoituksenmukaisuuteen tai talousarvion toimeenpääntöön liittyvää harkintavaltaa myöntämisen ja myönnettävän määrän suhteen;
- viranomaisen tehtävä rajoittuu korvausta, tukea tai etuutta koskevan oikeusnormiston soveltamiseen.¹⁴

¹¹ HE 63/2002 vp, s. 31.

¹² HE 63/2002 vp, s. 32.

¹³ HE 63/2001 vp, s. 27.

¹⁴ HE 63/2001 vp, s. 30-31.

Lakiin perustuvan tuen, korvauksen tai etuuden (valtionavustus) tunnusmerkkejä ovat puolestaan:

- esimerkiksi myönnettävän määrän suhteen viranomaisella on tarkoituksenmukaisuuden arviointiin perustuvaa harkintavaltaa;
- laissa sinänsä säädetään oikeudesta saada kyseistä tukea, korvausta tai etuutta esimerkiksi siten, että valtion talousarvioon tulee ottaa määräraha tietyille tahoille tietyistä toiminnaista aiheutuviin kustannuksiin;
- laissa ei säädetä tuen, korvauksen tai etuuden määrästä;
- laissa ei säädetä saajina olevien tahojen oikeudesta saada tukea, korvausta tai etuutta.¹⁵

Valtionapu-käsitettä voidaan pitää yläkäsitteenä, jonka alla on luonteeltaan erilaisia rahoitusmuotoja (mm. valtionavustukset, valtionosuudet ja erilaiset korvaukset). Koska valtionapuihin liittyvien termien käyttö valtion talousarviossa ja lainsäädännössä on vaihtelevaa, käytetyllä termillä ei voi olla yksin olennaista merkitystä sen kannalta, onko jokin valtionapu valtionavustus. On myös mahdollista, että valtionavustuslain säännöksiä sovelletaan jonkin valtionavun hallinnointiin, vaikka kyse ei olisi valtionavustuksesta.

Valtionavustuksen tunnistamiseksi arvioidaan erityisesti valtionavun luonnetta valtion talousarvion ja sovellettavan lainsäädännön perusteella. Valtionavun luonnetta voi arvioida taulukon 1 avulla.

¹⁵ HE 63/2001 vp, s. 30-31.

Taulukko 1. Valtionavustuksen ja lakisääteisen tuen, korvauksen tai etuuden tunnusmerkkejä

	Valtionavustus	Lakisääteinen tuki, korvaus tai etuus
Siirtomenon luonne valtion talousarviossa		
Harkinnanvarainen siirtomeno	X	
Lakisääteinen siirtomeno		X
Myöntämisestä/ saajasta päättäminen		
Laissa säädetään oikeudesta saada valtionapua (ns. subjektiivinen oikeus)		X
Laissa säädetään talousarvioon otettavasta määrärahasista, esimerkiksi määrärahasista tietyille tahoille tietyistä toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin	X	
Laissa ei säädetä talousarvioon otettavasta määrärahasista	X	
Määrästä päättäminen		
Laissa säädetään yksityiskohtaisesti määrästä (tai eduskunta on päättänyt myönnettävän valtionavun määrästä talousarviossa)		X
Laissa säädetään yksityiskohtaisesti määrän määräytymisperusteista		X
Laissa ei säädetä määrästä tai yksityiskohtaisesti määrän määräytymisperusteista	X	
Esimerkkejä		
Saamen kielilain (L 1086/2003) mukainen valtionavustus: Valtion talousarvioon tulee ottaa määräraha valtionavustuksiin hyvinvointialueelle, kunnille, seurakunnille, saamelaisten kotiseutualueen paliskunnille sekä 18 §:ssä tarkoitetuille yksityisille tämän lain soveltamisesta aiheutuvien erityisten lisäkustannusten kattamiseksi. Laissa ei säädetä suoraan oikeudesta valtionapuun, eikä myönnettävästä määrästä tai yksityiskohtaisesti määrän määräytymisperusteista.	X	
Opintotuki (L 65/1994): Laissa säädetään suoraan, kuka saa opintotukea ja opintotuen määrä.		X

Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota sekä myöntämisestä/ saajasta päättämisen, että määrästä päättämisen lakisääteisyyteen. Jos molemmat näistä ovat lakisääteisiä, kyse ei ole valtionavustuksesta. Muissa tilanteissa rahoituksen myöntämiseen liittyy jonkinasteista harkinnanvaraisuutta, ja kyse on tällöin yleensä valtionavustuksesta.

Valtionavustuksen erottaminen hankinnoista. Valtionavustukset tulee erottaa myös viranomaisen tekemistä hankinnoista. Valtionavustuksiin liittyen on ollut tilanteita, joissa viranomainen tekee ostopalveluja koskevan sopimuksen, vaikka asiallisesti kyse on valtionavustuksen myöntämisestä, ja toisaalta tilanteita, joissa viranomainen tekee valtionavustuspäätöksen, vaikka tosiasiallisesti järjestelyssä on kysymys ostopalvelusopimuksesta, joka olisi tullut kilpailuttaa.¹⁶

Hankinnan tunnusmerkkejä:

- 1) julkisyhteisön oma tarve ja välitön intressi esimerkiksi tavaraan tai palveluun;
- 2) välitön vastike, eli viranomainen maksaa ja saa esimerkiksi tavaran tai palvelun;
- 3) yksityisoikeudellinen sopimus (hankintasopimus);
- 4) hankinnassa ostaja ei voi rajoittaa ehdoilla niitä kustannuksia, joita myyjä saa hankintahinnalla kattaa (vrt. valtionavustuksessa hyväksyttävät kustannukset).

¹⁶ HE 63/2001 vp, s. 18.

Liite 2 Valtionavustuslajien tunnusmerkkejä ja esimerkkejä

Valtionavustuslaji (valtionavustuslaki 5 §)	Tunnusmerkkejä	Esimerkkejä
1. Yleisavustus	Tarkoitettu käytettäväksi tuen saajan säännönmukaiseen toimintaan tai tiettyyn osaan tuen saajan säännönmukaisesta toiminnasta. Tuen saaja oikeushenkilö Ei markkinoilla toimiville (yrityksille). Ei (yleensä) kunnille tai kuntayhtymille taikka hyvinvointialueille, eikä yliopistoille, jotka saavat lakisääteisesti valtion rahoitusta.	
1.1 Kohdentamaton yleisavustus	Yleisesti säännönmukaiseen/ varsinaiseen toimintaan	Yhdistyksen tai säätiön toiminta-avustus.
1.2 Kohdennettu yleisavustus	Tiettyyn osaan toiminnasta; avustetaan järjestön tiettyä rajattua ja vakiintunutta toimintaa; kohdentaminen esim. järjestön yhteen toimialaan.	Järjestön osana toimintaansa toteuttama koulutus- tai muu vastaava toiminto.
2. Erityisavustus	Muu kuin yleisavustus; suppeammin määritelty käyttötarkoitus kuin yleisavustuksessa.	
2.1 Investointiavustus	Aineellisen tai aineettoman hyödykkeen hankintaan tai tuottamiseen. Investoinnin suuntaa-antavat tunnusmerkit: pitkävaikutteisuus, tasevaikutukset, hankintamenon tai sen lisäyksen merkittävyys (esim. 10 000 euroa). Nämä tunnusmerkit koskevat oikeushenkilöille myönnettäviä investointiavustuksia.	Kulkuneuvon, koneen, laitteen, lisenssin hankinta. Rakennuksen rakentaminen tai perusparannus. Perusparannusta ovat huoneiston tai rakennuksen laajentaminen, muutostyöt, uudistustyöt ja muut vastaavat toimenpiteet. Esimerkiksi ikäkkäiden henkilöiden käytössä olevien huoneistojen tai rakennusten korjausavustukset.
2.2 Hankeavustus	Tarkoitukseltaan rajattuun kokeiluun, käynnistämiseen, tutkimukseen tai kehittämiseen. Päätöksessä tarkemmat rajaukset hankkeen tavoitteissa, kestossa (alku ja loppu), laajuudessa ja hyväksyttävissä kustannuksissa. Kun hanke päättyy, hanketoiminta päättyy, tai siirtyy osaksi perustoimintaa.	Toimijan perustoiminnan ulkopuoliset kokeilu- ja kehittämishankkeet.
2.3 Apuraha, stipendi tai avustus henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen	Valtionavustuksen henkilökohtaisuus	
2.3.1 Apuraha	Haetaan/ myönnetään etukäteen	Taiteilija- ja urheilija-apurahat
2.3.2 Stipendi	Haetaan/ myönnetään jälkikäteen	Stipendit pelastusalan päällystötutkinnon suorittaneille.
2.3.3 Avustus henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen	Muu henkilökohtainen valtionavustus kuin apuraha tai stipendi	Sähköauton hankintatuki. Tuki öljylämmityksestä luopumiseen. Luonnollisen henkilön omistaman rakennuksen korjaus- tai kunnossapitotoimenpide. Korjausta tai kunnossapittoa ovat mm. seinien maa- ja tapetointi, kodinkoneen tai laitteen vaihtaminen asunnon varusteiden uusiminen, ovien ja ikkunoiden uusiminen.
2.4 Muu edellä mainittuihin verrattava erityisavustus	Esimerkiksi projektiavustus jonkin projektin ylläpitämiseen tai sen hallinnollisiin menoihin; Tällöin avustuksessa ei ole kysymys varsinaisesta hankeavustuksesta eikä suppeasti määritellyn käyttötarkoituksen johdosta yleisavustuksesta. ¹⁷	Turvetuotantokoneiden romutustuki.

¹⁷ HE 63/2001 vp, s. 34.

Liite 3 Tietovarannon tukemat tiedot

Avustushaun tietoihin voidaan yleisesti syöttää:

- Perustiedot-osio
 - o Haun nimi
 - o Haun kuvaus
 - o Haun sisältökielet
 - o Avustuslaji
 - o Toimintayksikkö
 - o Tapahtuuko hakeminen ulkoisessa asiointipalvelussa ja tarvittaessa verkkosivun osoite
 - o Haussa jaettavat varat
 - o Haun tyyppi
 - o Hakuaika alkaa – Hakuaika päättyy
 - o Onko aikataulu vasta arvio
 - o Tavoiteaika päätösten valmistumiselle
- Tavoitteet ja mittarit -osio
 - o Haun tavoitteiden otsikot ja kuvaukset
- Myöntöperusteet-osio
 - o Säädosperusteet ja niiden soveltaminen
 - o Yleisten myöntöperusteiden valinta
 - Valitaan yleisten myöntöperusteiden kokoelma, joita hallitaan hausta irrallaan
 - o Kenelle/mille avustusta voidaan myöntää
 - o Mihin käyttötarkoituksiin avustusta voidaan myöntää
 - o Mihin käyttötarkoituksiin avustusta ei voida myöntää
- Arviointiperusteet-osio
 - o Hakijan tiedot -osion arviointiperusteet
 - o Tavoitteet ja vaikuttavuus -osion arviointiperusteet
 - o Toiminnan toteuttaminen -osion arviointiperusteet
 - o Kustannusarvio ja rahoitus -osion arviointiperusteet
- Vakio- ja lisäehdot -osio
 - o Vakioehtojen valinta
 - Valitaan vakioehtojen kokoelma, joita hallitaan hausta irrallaan
 - o Avustuksen käyttöaika alkaa – Avustuksen käyttöaika päättyy
 - o Onko edelleen välittäminen mahdollista
 - o Edelleen välittämisen ehdot
 - o Kuinka suuri osuus kustannuksista voidaan enintään kattaa avustuksella
 - o Hakukohtaiset poikkeukset vakioehtoihin
- Roolit ja vastuut -osio
 - o Haun yhteyshenkilöt
 - o Haun avustusasioiden valmistelijat
 - o Haun avustusasioiden esittelijä(t)
 - o Haun avustusasioiden ratkaisija(t)
- Rahoituslähteiden kiinnitys -osio
 - o Mitkä rahoituslähteet on kiinnitetty tähän hakuun
- Hakulomake -osio
 - o Mitä hakukohtaisia kysymyksiä hakulomakkeen eri osioilla kysytään

Avustushaun tiedot syötetään käyttöliittymän kautta. Ks. ohjeen kohta 4.1.

Avustusasioista voidaan vähimmäistietojen lisäksi ilmoittaa lisäksi:

- Hakijan ilmoittama avustuksen käyttötarkoitus
- Avustuspäätöksen perustelu
- Avustuksen hyväksytty käyttöaika
- Myönnetystä avustuksesta maksettu summa

Avustusasioiden tiedot toimitetaan joko siirtotiedostolla tai rajapinnan kautta. Ks. ohjeen kohta 4.2.

VN/36099/2023-VM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: